

Afasie

In deze folder leest u wat afasie is, hoe deze ontstaat en wat de gevolgen daarvan zijn in het dagelijks leven. Ook leest u wat de logopedist voor u of uw naaste kan betekenen in de behandeling. Ten slotte vindt u tips om het communiceren met een persoon met afasie (PMA) te vergemakkelijken.

Wat is afasie?

Spreeken, begrijpen, lezen, schrijven, gebaren en het vinden van de woorden zijn onderdelen van ons taalgebruik. Wanneer als gevolg van hersenletsel één of meer onderdelen van het taalgebruik niet goed functioneren, noemen we dat afasie.

Afasie is een taalstoornis ontstaan door niet aangeboren hersenletsel. Dit hersenletsel wordt meestal veroorzaakt door een beroerte (CVA), ongeluk of hersentumor.

Een afasie kan verschillen in ernst en in vorm. De ernst en omvang van de afasie zijn afhankelijk van verschillende factoren, zoals de plaats en de ernst van het hersenletsel, het vroegere taalvermogen, de persoonlijkheid en de algehele gezondheid.

Gevolgen van afasie

Spreeken

Bij sommige PMA is het taalbegrip vrij goed, maar is de taalproductie aangedaan. Ze kunnen bijvoorbeeld moeite hebben met het vinden van de juiste woorden, verwisselen letters of delen van woorden of hebben problemen met de zinsopbouw.

Woorden kunnen tijdens een gesprek verkeerd gebruikt worden. Wanneer veel woorden in een zin niet goed gebruikt worden, is het voor de gesprekspartner moeilijk om de persoon met afasie te volgen.

Het kan ook voorkomen dat een PMA veel spreekt, maar dat hetgeen dat hij/zij zegt zo onsamenhangend is dat het voor de gesprekspartner niet of nauwelijks te begrijpen is.

Een PMA kan tijdens het spreken de volgende problemen hebben:

- niet meer kunnen praten of slechts enkele woorden kunnen zeggen;
- iets duidelijk willen maken, maar heel lang moeten zoeken naar het juiste woord;
- een ander woord zeggen dan bedoeld wordt;
- iets proberen te zeggen, maar alleen maar onbegrijpelijke woorden kunnen uiten;
- alleen korte woorden of zinnen kunnen maken
- fouten maken bij het vormen van woorden of zinnen.

Begrijpen

Het begrijpen van gesproken en geschreven taal is meestal verminderd. Sommige PMA begrijpen weinig of niets van wat er gezegd wordt. Als de betekenis van een woord niet wordt begrepen kan het begrijpen van een zin erg moeilijk worden en een gesprek verstoord. Dit kan voor de patiënt en zijn omgeving heel vervelend zijn. Het kan leiden tot misverstanden.

Lezen

Een PMA kan problemen hebben met het lezen. Een persoon met afasie begrijpt dan niet meer wat hij leest en herkent de letters niet meer. Het lukt hierdoor bijvoorbeeld niet om een krant of een kaart te lezen. Ook de ondertiteling van de televisie lezen kan lastig zijn. Bij hardop lezen kunnen woorden en zinnen verkeerd worden uitgesproken.

Schrijven

Als een woord zeggen moeilijk is, kan het opschrijven daarvan ook vaak lastig zijn. De moeilijkheden bij het praten zie je vaak terug bij het schrijven. Verkeerde letters worden gebruikt of een ander woord wordt opgeschreven dan de PMA bedoelt.

Tips

Onderstaande tips zijn bedoeld om de communicatie met een PMA beter te laten verlopen.

Algemene tips

- Neem allereerst de **tijd** voor het gesprek en maak oogcontact.
- Probeer een gesprek te voeren in een **rustige omgeving**. De PMA kan snel afgeleid zijn, waardoor hij/zij de draad van het gesprek kwijtraakt.
- Wanneer u in aanwezigheid van een PMA over hem/haar praat, **betrek** de PMA dan ook in het gesprek.
- **Verbeter** de PMA **niet**. Dat u hem/haar begrijpt, is belangrijker dan dat hij/zij correct spreekt.
- Om prettig samen te zijn, hoeft u niet altijd te praten. Iets voorlezen (bv. uit de krant), samen naar de televisie kijken of samen een spel doen kan heel plezierig en ontspannend zijn.

Hulp bij het begrijpen

- Spreek in een **rustig tempo**.
- Geef de PMA de tijd om een antwoord te formuleren.
- Door in **korte zinnen** te praten, zal hij/zij u beter begrijpen.
- Benadruk de **belangrijkste woorden** in een zin.
- **Schrijf** eventueel de belangrijkste woorden op.
- **Herhaal** zo nodig wat u wilt vertellen.
- Verander niet plotseling van gespreksonderwerp.
- Ondersteun het gesprek non-verbaal: Wijs aan waarover gesproken wordt. Maak een tekening, gebaar of gebruik foto's.

Hulp bij het uiten

Als de persoon met afasie iets zegt dat u niet begrijpt, kunt u het volgende proberen:

- Stel **gesloten vragen** (ja/nee vragen).
- Vraag **één ding** tegelijk.
- Kijk goed naar de **gezichtsuitdrukking** en **lichaamstaal** van de PMA. Hieruit kunt u vaak al veel aflezen.
- Stimuleer om het bedoelde **aan te wijzen**.
- Stimuleer om een **ondersteunend gebaar** te maken.
- Vraag of hij/zij iets kan **tekenen** of **opschrijven**.

Logopedie

Gedurende de opname op de revalidatieafdeling (en mogelijk bij vervolg na ontslag) zullen de logopedisten van Zinzia Zorggroep starten met het onderzoeken en behandelen van de afasie. De logopedist geeft gerichte oefeningen om de taalfuncties te verbeteren en geeft tips en begeleiding aan familie/naasten hoe de communicatie geoptimaliseerd kan worden. In de behandeling staat het weer optimaal kunnen communiceren met de omgeving centraal.

Meer informatie

Wij kunnen ons voorstellen dat u extra begeleiding en/of informatie wilt hebben in deze nieuwe situatie omtrent uw naaste. U kunt dan contact opnemen met de behandelend logopedist. Contact via het algemene telefoonnummer: 088-3114200. U kunt ook mailen naar logopedie@zinzia.nl